

Het vertrouwen in geld

Geld draait om vertrouwen, maar dat vertrouwen is door de oorlog in de Oekraïne aangetast. De euro is waarschijnlijk het voornaamste slachtoffer.

Geld is datgene wat binnen een samenleving algemeen wordt geaccepteerd als ruilmiddel, rekeneenheid en vermogensobject. Boven alles is geld een afspraak, een belofte van algemene acceptatie binnen een samenleving. Uiteindelijk draait het om vertrouwen in die algemene acceptatie. Pas als dat er is, heeft geld waarde. Het maakt niet uit waar geld van gemaakt is. Papier, goud, Bitcoin of schelpen zijn uiteindelijk waard wat de gek ervoor geeft. Het gaat erom wie de autoriteit is die kan zorgen voor dat vertrouwen. In het geval van geld is dat de overheid, die de autoriteit ontleent aan haar machtsmonopolie. De centrale bankier ondersteunt dat vertrouwen in geld door de prijsstabiliteit te bewaken. Dat laatste is de afgelopen jaren niet zo goed gelukt, maar het echte risico zit veel meer in de algemene acceptatie.

Door de oorlog in Oekraïne is geld ingezet als wapen. Door de Russen de toegang tot SWIFT te ontzeggen, wordt het land afgesloten van het internationale betalingsverkeer. Het is niet de eerste keer dat dit gebeurt. Ook landen als Iran, Soedan, Venezuela en Afghanistan konden van tijd tot tijd niet bij hun geld. Rusland is echter van een andere orde en dit keer gaan we nog iets verder. De Russische centrale bank wordt de toegang tot haar reserves in vreemde valuta ontzegd. De waarde van de reserves van een centrale bank staat of valt met de mogelijkheid om bij die reserves te kunnen in tijden van nood. De boodschap

is dat voor centrale bankiers uit landen die het Westen onwelgevallig zijn, deze reserves geen waarde hebben. Dat zal hard aankomen bij centrale bankiers in het Midden-Oosten en Azië, met China voorop.

Niet alleen voor centrale bankiers hebben westerse vreemde valuta's (inclusief opvallend genoeg de Zwitserse frank) geen waarde meer, ook worden oligarchen in snel tempo onteigend. Luxe jachten, grote huizen en bankrekeningen worden zonder duidelijke rechtsgrond geplunderd. Daar gaat het vertrouwen in geld. Niet langer kan worden gesteld dat de euro algemeen wordt geaccepteerd. Algemeen staat tegenwoordig voor iedereen, behalve de Russen, de Arabieren, de Chinezen en iedereen die voor een westerse boycot in aanmerking komt. De impact voor bijvoorbeeld de euro is enorm, want deze mensen zullen in het vervolg wel twee keer nadenken voordat ze hun geld op een euro-rekening zetten of in de EU investeren.

In Europa moeten we het voortaan doen zonder het geld van de Russische oligarchen, de oliesjeiks en de Chinese miljardairs. Dat is een forse adering. Bovendien kopen we nog altijd veel energie van Rusland. Daar willen we mee stoppen, maar de Russische energie wordt effectief betaald in euro's. Voortaan moeten we afrekenen in harde dollars, die we eerst moeten verdienen. Dat in combinatie met de hoge olieprijs zorgt voor een spectaculaire verslechtering van de Europese handelsbalans. Veel buitenlandse partijen zagen de euro bij de introductie als een alternatief voor de Amerikaanse dollar, zeker na de aanslagen van 11 september 2001, maar die tijd is nu voorgoed voorbij. Reken op een structureel zwakkere euro. ■

Door **Han Dieperink**,
geschreven op
persoonlijke titel